

Adroddiad i'r: Cyngor Sir

Dyddiad y Cyfarfod: 8 Ebrill 2014

Aelod/Swyddog Arweiniol: Y Cyngorydd Barbara Smith / Gary Williams

Awdur yr Adroddiad: Gary Williams, Swyddog Monitro

Teitl: Adroddiad Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol 2014/15

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Cyhoeddi adroddiad Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (y Panel) ar gyfer blwyddyn ariannol 2014/15. Mae'r Panel yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod roi'r penderfyniadau sydd yn yr adroddiad ar waith o ddyddiad ei gyfarfod blynyddol (13 Mai 2014).

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Y rheswm dros lunio'r adroddiad hwn yw er mwyn rhoi gwybod i'r Aelodau am adroddiad y Panel, fel y gall yr Aelodau fabwysiadu'r argymhellion y gofynnir amdanynt yn yr adroddiad a phenderfynu ar lefel y gydnabyddiaeth ar gyfer Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2014/15.

3 Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod yr Aelodau'n mabwysiadu argymhellion y Panel ar gyfer blwyddyn ariannol 2014/15 mewn perthynas â thalu Cyflogau Sylfaenol ac Uwch Gyflogau.
- 3.2 Bod yr Aelodau'n penderfynu ar lefel y gydnabyddiaeth a delir i'r Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd ar gyfer blwyddyn ariannol 2014/15.
- 3.3 Bod yr Aelodau'n mabwysiadu argymhellion y Panel mewn perthynas â thaliadau i aelodau cyfetholedig.
- 3.4 Bod yr Aelodau'n mabwysiadu'r Cynllun Taliadau i Aelodau a amlinellir yn Atodiad 3 i'r adroddiad.

4 Manylion am yr adroddiad.

- 4.1 Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (y Mesur) yn darparu bod rhaid i'r Panel gyhoeddi adroddiad gogyfer â phob blwyddyn ariannol yn nodi sut y mae'n arfer ei swyddogaethau. Gall adroddiad blynyddol osod gofynion gwneud taliadau ar awdurdodau lleol.

- 4.2 Mae'r Mesur yn darparu ymhellach bod rhaid i awdurdod lleol gydymffurfio â'r gofynion a osodir arno gan adroddiad blynyddol.
- 4.3 Ymwelodd y Panel â phob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru i ganfod barn Aelodau a swyddogion yn ystod haf 2013.
- 4.4 Cynhyrchodd y Panel fersiwn ddrafft o'i adroddiad blynyddol er mwyn ymgynghori yn ei gylch ac ystyriwyd hwnnw gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ym mis Tachwedd 2013.
- 4.5 Mae fersiwn derfynol adroddiad blynyddol y Panel bellach wedi ei gyhoeddi. Mae'r adroddiad terfynol yn wahanol mewn rhai agweddau pwysig i fersiwn ddrafft yr adroddiad.
- 4.6 Nid yw'r Panel wedi newid lefel y gydnabyddiaeth ers 2011. Yn y gorffennol mae'r Panel wedi alinio taliadau Cyflogau Sylfaenol â chanolrif enillion gros gweithwyr llawn amser yng Nghymru. Dros y tair blynedd ddiwethaf, bu gostyngiad mewn cyllid ar gyfer awdurdodau lleol a rhewyd cyflogau cyhoeddus. Penderfynodd y Panel yn ystod y cyfnod hwnnw i beidio â chadw'r aliniad â chanolrif enillion ac mae hynny wedi arwain at ostwng lefel y Cyflog Sylfaenol mewn termau real.
- 4.7 O ystyried yr ymlacio cymedrol a fu yn y cyfyngiadau ar gyflogau'r sector cyhoeddus yn fwy diweddar mae'r Panel wedi penderfynu cynyddu'r Cyflog Sylfaenol gan lai nag 1% o £13,175 i £13,300 ar gyfer blwyddyn ariannol 2014/15.
- 4.8 Mae'r Panel wedi penderfynu parhau â gosod terfyn ar nifer yr Uwch Gyflogau. Mae'r Panel hefyd wedi penderfynu parhau i grwpio Cynghorau yn ôl maint y boblogaeth. Mae Sir Ddinbych yn Grŵp C a'r terfyn a osodwyd ar gyfer y grŵp hwnnw yw 17 o Uwch Gyflogau. Gellir gweld y grwpiau poblogaeth yn Nhabl 1 yn yr adroddiad sydd ynghlwm yn Atodiad 1.
- 4.9 Yn ystod yr ymweliadau ymgynghori a gynhaliwyd yn 2013, yn ôl y Panel, mynegwyd barn gyson gan Aelodau mai gan y rolau arweinyddol a gweithredol, (cyflogau Band 1 a Band 2 yn y drefn honno) y mae'r atebolrwydd unigol mwyaf a bod yr atebolrwydd hwn yn bodoli waeth beth fo maint y boblogaeth a wasanaethir. Mae'r Panel yn parhau i fod o'r farn bod maint y boblogaeth yn ffactor pwysig sy'n dylanwadu wrth fandio cyfrifoldebau ac mae wedi dal gafael ar y cyswllt rhwng grwpiau Cynghorau a'r Uwch Gyflogau hynny. Mae'r Panel, fodd bynnag, wedi gwneud mân addasiadau i gyflogau Band 1 a 2 er mwyn lleihau'r gwahaniaethau rhwng y grwpiau.
- 4.10 Roedd fersiwn ddrafft adroddiad blynyddol y Panel wedi awgrymu y dylid penderfynu ar gyflogau Band 3 sy'n daladwy i Gadeiryddion Pwyllgorau yn lleol ac y dylid eu gosod ar un o dri band gwahanol yn dibynnu ar lefel y cyfrifoldeb a'r llwyth gwaith sydd gan wahanol Gadeiryddion. Nid oedd yr ymatebion a roddwyd i fersiwn ddrafft yr adroddiad, gan gynnwys ymateb y Cyngor hwn, yn gefnogol i'r awgrym hwnnw. Mae'r Panel felly wedi penderfynu peidio â chyflwyno lefelau cyfrifoldeb ac mae wedi penderfynu y dylid talu £22,000 y

flwyddyn fel Uwch Gyflog i Gadeiryddion Pwyllgorau, os telir cydnabyddiaeth iddynt.

- 4.11 Mae'r gofyniad i dalu Uwch Gyflog i Arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf yn parhau mewn bodolaeth. Mae'r Panel yn cydnabod bod ystod cyfrifoldebau ac atebolrwydd y rôl hon yn amrywio o awdurdod i awdurdod, ond mae'r panel o'r farn bod gwneud taliad gogyfer â'r swydd hon yn bwysig ar gyfer democratiaeth leol. Bydd yr Uwch Gyflog ar gyfer y rôl hon yn daladwy ar Fand 3, £22,000 y flwyddyn, ar yr amod bod y grŵp yn cynrychioli o leiaf 10% o aelodaeth y Cyngor.
- 4.12 Mae'r Panel wedi nodi mai ychydig iawn o awdurdodau sy'n talu arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill. Ar achlysuron lle telir Uwch Gyflogau o'r fath, dylid eu gosod ar lefel Band 5 sef £17,000 y flwyddyn.
- 4.13 Taliadau a wneir i'r Pennaeth Dinesig a'r Dirprwy Bennaeth Ddinesig yw Cyflogau Dinesig. Yn Sir Ddinbych, Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor yw'r rhain. Nid yw Cyflogau Dinesig yn cyfrif tuag at y terfyn sydd wedi ei osod ar Uwch Gyflogau.
- 4.14 Mae'r Panel wedi ystyried y llwythi gwaith amrywiol a lefel amrywiol yr ymrwymiad a ddisgwylir gan Benaethiaid Dinesig a'u Dirprwyon o un awdurdod lleol i'r nesaf yng Nghymru. Mae'r Panel wedi penderfynu y dylai pob awdurdod lleol osod lefel y cyflog sy'n daladwy i Benaethiaid Dinesig a'u Dirprwyon ar un o dair lefel a bennir gan y Panel. Nid oes a wnelo'r lefelau hyn â maint y boblogaeth a dylai pob awdurdod benderfynu ar y lefel yn ôl y llwyth gwaith a'r cyfrifoldebau a ragwelir. Gall Cyngor benderfynu peidio â chymhwyso unrhyw Gyflog Dinesig.
- 4.15 Mae lefelau'r cyflogau sydd ar gael wedi'u hamlinellu yn Nhabl 3 adroddiad y Panel. Maent fel a ganlyn:

	Penaethiaid Dinesig	Dirprwy Benaethiaid Dinesig
a)	£24,000	£18,000
b)	£21,500	£16,000
c)	£19,000	£14,000

- 4.16 Y lefelau cyfredol sy'n daladwy i'r Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd yw £19,035 a £14,805 yn y drefn honno.
- 4.17 Mae lefel y gydnabyddiaeth sy'n daladwy i aelodau cyfetholedig yn parhau heb ei newid.
- 4.18 Mae'r Panel wedi pennu lefelau cydnabyddiaeth ar gyfer Cadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu ar y Cyd. Nid oes pwyllgor o'r fath yn bodoli ar hyn o bryd yn Sir Ddinbych. Nid oes gofyniad i dalu Uwch Gyflogau ar gyfer y swyddi hynny a byddai hynny'n fater i'w gytuno rhwng yr awdurdodau sy'n cymryd rhan.
- 4.19 Mae'r cyfraddau fesul milltir a delir i'r Aelodau yn aros heb eu newid.

4.20 Mae'r cyfraddau cynhaliaeth ar gyfer Aelodau yn aros heb eu newid, ac eithrio cael gwared ar y gyfradd ar gyfer llety dros nos yng Nghaerdydd. Daw hyn â'r cyfraddau llety dros nos yn unol â chyfraddau Llywodraeth Cymru.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Nid yw'r penderfyniad yn effeithio'n uniongyrchol ar y Blaenoriaethau Corfforaethol.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Byddai'r newidiadau i lefelau'r Cyflogau Sylfaenol a'r Uwch Gyflogau a delir gan y Cyngor yn cyfrif am £10,105 y flwyddyn yn ychwanegol. Bydd y penderfyniad ynglŷn â lefelau Cyflogau Dinesig yn costio fel a ganlyn. Bydd Band A yn costio £8,160, bydd Band B yn costio £3,660 a bydd Band C yn arbed £840 os dewisir yr un lefelau band ar gyfer cadeirydd ac is-gadeirydd y Cyngor.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gwblhawyd ar gyfer y penderfyniad?

7.1 Nid oedd angen cynnal Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb.

8 Pa ymgynghori a wnaed gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?

8.1 Ystyriwyd fersiwn ddrafft yr adroddiad blynyddol gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a chan Gadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Archwilio.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae darpariaeth o £18k wedi ei ganiatáu o fewn cyllideb 2014/15 ar gyfer costau ychwanegol sy'n codi o ganlyniad i weithredu argymhellion y Panel. Byddai unrhyw gostau uwchlaw hyn yn arwain at bwysau ar y gyllideb.

10 Beth yw'r risgiau ac a oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae perygl, os bydd y Cyngor yn methu â mabwysiadu gofynion y Panel, y bydd yn cael cyfarwyddyd i wneud hynny dan ddarpariaethau Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.

11 Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Adran 153 Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.